Különleges könyvtörténeti felfedezések és kutatások a turócszentmártoni nemzetközi konferencián

2026/05/05

A kelet-közép-európai térség könyvtörténészeit megszólító szakmai eseményen könyvtárunkat a Régi Nyomtatványok Tárának két munkatársa, dr. Kovács Eszter és dr. Túri Klaudia képviselte.

[1]

A Szlovák Nemzeti Könyvtár 2026. április 21. és 23. között Turócszentmártonban rendezte meg *Ars typographica antiqua* című nemzetközi konferenciáját, amely a XV–XVII. századi könyvnyomtatás kérdéseit állította középpontba. A kelet-közép-európai térség könyvtörténészeit megszólító szakmai eseményen az Országos Széchényi Könyvtárat a Régi

Nyomtatványok Tárának két munkatársa, dr. Kovács Eszter és dr. Túri Klaudia képviselte.

Dr. Kovács Eszter cseh nyelvű előadásában (*Fragmenty ztraceného zpěvníku Tobiáše Závorky v Maďarsku, v Městské knihovně v Szarvasi = Tobiáš Závorka elveszett énekeskönyvének töredékei Magyarországon, a Szarvasi Városi Könyvtárban*) egy nemrég előkerült, különleges töredéket ismertetett. A lelet Szarvason került elő egy XVII. századi wittenbergi prédikációskötet restaurálása során. A töredék részben kottás énekrészleteket, részben prózai szövegeket tartalmazott – utóbbiak az 1602-ben készült, *Písně chvál božských* … [Énekek Isten dicsőségére…] című énekeskönyv előszavából származtak. A kötet nyomtatását annak idején a nyomdász letartóztatása szakította félbe, mivel a protestáns szerző engedély nélküli terjesztés miatt többször is konfliktusba került a cenzúrával. Az addig elkészült nyomtatványokat 1602-ben elkobozták, a munka csak 1606-ban folytatódhatott, és a művet még ugyanabban az évben újra ki is adták. Az elkobzott példányok megsemmisültek, így a most azonosított töredék az egyetlen ismert fennmaradt részlet ebből az anyagból. Az előadás részletesebb ismertetése a *Magyar Könyvszemle* 2025/1. számának 54–71. oldalán olvasható. [2]

[3]

[4]

Túri Klaudia angol nyelven adott elő. *Inclining Stars and Praying Readers: Prognostication and Piety in Early Modern Almanacs Printed in Hungary (Befolyásoló csillagok, imádkozó olvasók: jóslatok és kegyességi motívumok a kora újkori magyarországi kalendáriumokban)* című előadásában a kora újkori kalendáriumok prognosztikonjaiban szereplő imádságokat és fohászokat vizsgálta. Kiindulópontként Johannes Lichtenberger *Prognosticatio* (1488) című művét mutatta be, amely a jövő megismerésének három alapvető útját különíti el: a tapasztalatot, az asztrológiai tudást és az isteni kinyilatkoztatást. E megismerési utak sajátos módon voltak jelen és fonódtak össze a prognosztikonok szövegeiben. A XVI–XVIII. századi kalendáriumok előrejelzései az időjárásról, a termésről, a járványokról, a háborúról és békéről egy olyan értelmezési keretben jelentek meg, amelyet az astra inclinant, non necessitant (a csillagok hajlamosítanak, de nem kényszerítenek) elve határozott meg. Ennek megfelelően a prognózisok nem egy előre rögzített jövőt közvetítettek, hanem inkább egy lehetőségként értelmezhetők, amely az emberi válaszok és az isteni gondviselés együttműködésében formálódik.

A konferencia előadásai szerkesztett formában várhatóan még 2026 folyamán jelennek meg a *Kniha – Časopis pre výskum dejín knižnej kultúry* című könyvtörténeti folyóiratban.

Kapcsolódó tartalom:
A konferencia programja [5]
2026/05/05 - 16:07

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/kulonleges-konyvtorteneti-felfedezesek-es-kutatasok-turocszentmartoni-nemzetkozi-konferencian_260421

Hivatkozások:
[1] https://iti.abtk.hu/hu/lendulet/humanista/hirek/2159-ars-typographica-antiqua-nemzetkozi-konferencia-a-konyvkulturarol-turocszentmartonban
[2] https://ojs3.mtak.hu/index.php/mksz/article/view/17617
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Turi-Klaudia_Turocszentmarton_260421.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Kovacs-Eszter_Turocszentmarton_260421.jpg
[5] https://iti.abtk.hu/lendulet-humanista/III_konferencia_program.pdf
[6] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[7] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon